

Передплата
 «РУСЛАНА» вкласить:
 в Австрії:
 за члнй рік 30 пер.
 « п. ч року 10 пер.
 на шість місяц 5 пер.
 за місяць 1/70 пер.
 За границю:
 члнй рік 16 рублів
 або 36 франків
 на шість місяц 8 рублів
 або 18 франків
 Податкове число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Сирені ми очі і дуги ми віїрши; а не вольшеи млісти і віра не вольшеи,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславоих псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудня.
 Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. і. п. Дембровского (Хорунцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.
 Рукописи звертає силіше на попередне застережене.— Реклямація неопечатанів вільні від порта.— Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові.

(На основі жерел написав Ол. Барвіньський).

(Дальше*).

Головні постанови статута руского інститута під назвою «Народний Дім», котрого основане посвідчило ц. к. намісництво 11. лютого 1869 р. (розпорядком з 21/I 1869) є слідуєчі:

Арт. 1. Руский народний інститут під назвою «Народний Дім» єсть обществом Русинів, котре намірає руский язык образувати, словесній діяльності пособляти, науки і искусства розвивати, і так просвіту і моровствениість між руским жительствою розпросторяти.

Арт. 2. Вичисляє подрібно ціли сего інститута, котрі зовсім схожі з наведеними в останнім поданню „Головн. Рускої Ради“ з 28. серпня 1848 ч. 305 о дозвіл заснованя народного інститута, а до тих цілий належить: а) Бібліотека з читальнею, для котрої буде набувати ся передовсім рускі книжки, або в иншім язиці дотичні руского народа або Галичини, а також инші славянські і на внших язиках; б) збори: музеї, галерії, кабінети з всіх галузей науки і штуки; в) часопись наукова (Вісникъ Нар. Дома); г) печатня; д) пособлюванє штукам і науковим трудам в области рускої словесности (нагороди за наукові праці). Що до сего мав інститут порозуміти ся з «Гал. рус. Матицею» і примістити її у себе (тепер містить ся „Гал. рус. Матиця“ в улиці Жовківській у власній каменіці коло церкви св. Миколая); е) стипендийний фонд для убогої рускої молодежи, узглядняючи також тих, котрі посвзачують ся церковному будівництву і орнаментіці (Нар. Дім має ріжні стипендийні і богослужебні фундації); ж) бурса для співаків і церковно-обрядова; з) пособлюванє руским пансіонатам для дівчат і забезпеченє для них приюта (Нар. Дім в ул. Стрийській у власній каменіці з церквою дає приют Інституту руских дівчат під управою СС. Василянук).

Арт. 4. Для осягненя цілий Інститута служать: а) в місті Львові положена реальність п. Ч. 78 м. построена на згарищах бувшого університетского будинку; б) реальність п. числом 74 у Львові закуплена Інституту; в) реальність під Ч. 76 у Львові закуплена Інституту;

* Гл. чч. 20—23. Руслана.

г) села Білка і Костенів в Перемишлянщині пожертвовані в части Інституту на стипендії д-ром Теодором Васькевичом, в части закуплені Інституту; д) книги, рукописи ітд. збірки і датки членів та легати. Весь маєток інститута виказує інвентар.

Замітно, що в статуті всюди, де лише говорить ся про майно, уживає ся вислову майно інститута, реальність закуплена інституту, а так само всі легати, даровизни ітд. жертвовані на власність інститута а не „общества“.

Арт. 6 звучить: „По заяві ц. к. міністерства внутр. справ з 11. жовтня 1849 ч. 19.755/86 подарували Є. В. цісар Франц Йосиф I розвалини спаленого університетского будинку у Львові разом з площею на основанє руского Інститута. На тих згарищах переданих з площею 1849 р. в посіданє і на власність Інститута, построена згадана в Арт. 4. а) реальність ч. 78 комісією зложеною з Русинів для управи ділами Інститута і другої городської церкви у Львові і затверженою рішенєм ц. к. намісництва з 30. листопада 1851 ч. 10.883. Для пам'яті на сей дар як і дня 6 (18) жовтня 1851 р. власноручного положеня цісарем Франц Йосифом I угольного каменя Інститута щорічно в сей день відправляє ся богослуженє за пануючий Дім цісарский.

Арт. 7. назначує покровителя Інститута кождочасного митрополита руского.

Арт. 8. звучить дословно: «Основаателями і першими членами Інститута суть члени комісії управляючої ділами того Інститута і другої городської церкви.

(Дальше буде)

Найтяжша рана Австрії.

Під таким заголовком помістила Germania ч. 31 з 7. с. м. вступну статью, в котрій обговорює теперішнє положенє політичне в Австрії. З огляду на повагу сего органу і его безсторонний суд уважаємо хосенним передати сю статью до відомости також поважним читачам «Руслана».

Австрія — пише та часопись — має в цілій Европі найсильнішу соціально-демократичну фракцію в парламенті. Коли би введено безпосереднє, загальне право голосованя і до соймів, то побачимо, що соціалістичний потоп залле краї Австрії. А прецінь Австрія є державою більше агрікультурною як всі инші, де промислові робітники стано-

влять найбільше податне до вивороту живло.

Звідки таке явище! Звідки друге явище, що в Австрії католицкий рух поступає так трудно і поволі, що католицка печать стоїть так низько? Причини є ріжного рода.

Передовсім причиною є національні і партийні спори, які не дають народам прийти до спокою, є ріжнородність народів і бесід в Австрії, і задля того централізація в організації народа видає ся майже неможливою. Далі винні також всякі партийні борби в самім католицкім таборі і політичний консерватизм шляхотської олігархії перших десяти літ, з котрою католицко-демократичний напрям не міг симпатизувати. На чисто церковнім полі є причиною недовстача сьвящеників, церков і зцентралізованя душ пастирської праці. Прецінь від Йосифа II. майже не основувано жадної парохії ні експозитури, хоч число населеня зросло часто в десятих в одній половині столітя в округах промислових. Яка може бути душпастирска праця, коли на одного сьвященика випадає 3.000—6.000 душ! (У нас не рідко 1.500—2.000, коли тимчасом в Німеччині випадає на одного сьвященика не більше як 1.000, прим. допис.). Як може сьвященик при такім перетяженю працею сповнити свою задачу а при тім бути діяльним для католицких часописів? Богу дякувати, що тут Bonifatius-Verein ревно дбає, щоби винагородити занедбанє і понеханє часовими обставинами (а щож сказати про руску Церкву, котра такого спасенного товариства сьв.тських, і взагалі жадного подібного не має! прим. допис.*)

Але головною причиною нашого застою в католицкім руху є нужденє (jammervolle) образованє молодіжи. До сего пересвідченя мусить прийти кождий, хто порівнує наше учительство з учительством в Німеччині. Там бодай дуже часто учитель є щирим співробітником пароха, йде з ним рука в руку. Але в Австрії є учителі найзавзятійшими ворогами духовенства. Пять до десяти осіб працює їх майже в кождій громаді, де лише може, проти пароха. Хто кілька десятків літ був при школі, хто приглядав ся нашому розвиткови шкільному, хто пінав учителів з їх печати, з їх тозаристів і зборів, хто глядів на їх вплив на публичне житє, той з певністю віднесе жаль проти австрійської школи, що она є про мене може Drill- und Abrichtungsanstalt для сьвітских наук, але в жаден спосіб не є закладом виховуючим для католицких дітий. Якими засадами є переняті учителі Австрії, вилучи-

*) Ми вже нераз на те звертали увагу міродатних кругів, алеж від них повинен би вийти почин до згуртованя таких до того охочих людей. — Фед.

Заяви співчуття.

вши достойні виймки, показали они недавно своїми масовими протестуючими зборами проти послидного католицкого віча в Відні. А головний тон тих зборів звучав: *Nieder mit dem Klerikalismus! Hoch die »freie« das ist die religionslose Schule!*

Як безстыдно пишуть учительські часописи проти сьвящеників, се переходить всякі границі. Ті часописи сходять зовсім на найнижші соціялістичні і радикальні письма. Коли ходить при виборах о поборенє віруючого кандидата а переперти безрелігійного, то учителі докладають до того всіх сил. То показало ся при кожних виборах до ради державної. Що велика часть учительства вже знаходить ся в червонім таборі, є вже загальною знаною річю. Коли запитаємо ся, звідки походять заразливі статі радикальних і безрелігійних часописей, то на 100 в 90 случаях можливі відповісти: З під пера безрелігійного учителя.

Учителі задля їх великого числа мають величезний вплив на публичне життя народа. Вони збирають молодих людей до гімнастичних і співацьких товариств, і приготавляють молоде покоління для антихристиянських партій. Тим то они відбирають сьвященикови відповідні живля для католицьких союзів молодіжи. Переходило би рамці дньовникарської статі, як би ми хотіли ще докладнійше малювати той сумний образ нашого шкільного образования подаванем подробиць зі шкільного життя. Треба звернути увагу на страшне здичине молодіжи, на молодечі проступки, на цілий лихий стан нашої шкільної карности і моральности релігійного вихованя.

Що католики Австрії не можуть бути вдоволені такою школою, яка виховує лише рекрутів для соціялістів і безрелігійного радикалізму, се ясне як на долоні. Дятого католики беруть ся до остаточного способу, до самооборони, до протесту ділом. То є школа в школі, католицький шкільний союз, котрий може вже виказати ся відрадними вислідами. Збори католицькі стали ся одушевленими маніфестациями католицького життя.

Славний Piusverein розвиває задлявляючу діяльність пособлюванем доброду дньовникарству, загальне, безпосередне і рівне право виборче кличе до всіх католиків: *hic Rhodus, hic salta* — працювати, організувати ся! Се зі всіх політичних найострійше оруже має звернути ся не проти католицького, коли оно в руках католицького народа може принести лише побіду над ворогом. *Vonifacius-Verein* відтирає мужно напастя апостазийного руху і старає ся щиро о добро Церкви. Католицький союз університетський показує красні поступки. Всі ті заведеня уможливають новий розцвіт католицького життя в Австрії.

Але найнебезпечнійшою і найглубшою раною, на яку хорувє католицька Австрія, є недостача відповідного католицького приросту і відповідного політичного вишколюваня молодіжи, передовсім в краях судетських. «Для католицьких дітей католицькі учителі» — се мусить бути нашим окликом. А доки сей оклик є голосом вопіючим в пустині, не остає католицькому народови нічо иншого, як самооборона, католицький шкільний союз, закладанє католицьких шкіл і учительських семінарій. Що політичне вихованє і вишколюванє молодого покоління не повинно бути занедбуване ані опізнюване, показує міродатним чинникам Австрії відстрашаючий приклад Франції*).

З нагоди смерті бл. п. Нат. Вахнянина наспіли дальше (телеграми):

з Вишняк: Слеза сердечного жалю над отвертою домовиною високо заслуженого Покійника — Володимир і Ольга Левицькі;

з Тернополя: Прошу прийняти вираз щирого співчуття від старого товариша Покійного Анатолія — Савицький;

з Тернополя: (на руки д-ра Студинського): Прошу прийняти вираз щирого жалю по великій втраті доброго батька, для Вас вірного друга, для мене образу патріота для всіх — Савицький;

з Коломиї: Пресимо прийняти вирази нашого глибокого співчуття і жалю ізза великої втрати, яку понесла Ваша Родина і весь наш народ — Раковські;

з Сокаля: Складаємо вирази найщиршого співчуття для цілої родини по так великій страті — Сильвестер Вітошинський, Богдан Ковальський;

з Рещова: З причини невіджалованої страти прошу прийняти правдиве співчуття і щирий жаль від Павла Покотила;

з Перемишля: Болючо відчуваємо смерть дорогого Вашого Батька, заслуженого Сина Руси і пересилаємо слова щирого співчуття — Коренці;

з Рава: Прошу прийняти вирази щирого спочуваня по невіджалованій страті найдорожшого мужа а мого професора і добродія — Сиротинський;

з Перемишля: Wyraży szczerego współczucia Wielmożnej Pani i Dostojnej Rodzinie przesyła — Zygmunt Haas;

з Самбора: Щирі слова співчуття і розради для цілого Дому засилають — Юлія і Володимир Козакевичі;

зі Сколя: Брак комунікації не дозволяє нам явити ся. Сердечне співчуття в хвилі великого горя — Левицькі;

зі Станиславова: Przesyłamy wyrazu prawdziwego współczucia. Bóg Was w tym ciężkim smutku pocieszy — Adamowie Studziński;

з Відня: Z powodu niepowetowanej straty zasylam Panu Profesorowi, jakoteż całej Rodzinie wyraży najgłębszego współczucia — Maurycy Rapaport;

зі Стрия: Прошу прийняти як найглубше співчуття в так великим болю — Володимир Потучко;

зі Старого Села: Прошу і від мене прийняти правдивий жаль в тій тяжкій хвилі — Борачок;

з Заліщик: В тяжкім горю прийміть, Паньство, як найглубше співчуття — Дидинські;

з Белза: Як вірний син народу, над котрого відродженем Покійник щиро трудив ся, виражаю Достойній Родині своє співчуття — Галань;

з Тарнова: Prosimy przyjąć najżywsze współczucie z powodu utraty nieodżałowanego i najsprawiedliwszego serca ś. p. Anatola Wachnianina — wdzięczni na zawsze — Karol Fryderyk Stohl z rodziną;

зі Львова: Na ręce Pana Profesora przesyła dla całej Rodziny wyraży głębokiego współczucia — Dr. Stanisław Blaim;

зі Львова: Переялтий Вашим великим нещастєм, прошу прийняти від мене і мого сына як найщиріші слова правдивого співчуття по причині смерті найсердечнійшого Батька і Тестя — Осип Ганівчак;

зі Львова: Wyraży głębokiego współczucia przesyła dla całej Rodziny Pani Dobrodziejki szczerze oddany — dr. Adam Kołaczkowski;

зі Львова: Просимо прийняти сердечне співчуття по поводу страти ідеалу чоловіка,

mani-ї. Вправді починають і у нас пізнавати грозу сеї небезпечности, децо у нас про те лише ся, але майже нема ніякої роботи в тім напрямі. Крайня пора, щоби зроблено який почин. — Ред. Русл.

мужа і батька — Др. Ю. Савчак, Володимир Савчак;

з Немирова: Пересилаю вискази щирого співчуття для цілої, Високодостойної Рідни по причині так наглої утрати незабутої пам'яті дорогого нам всім Анатолія Вахнянина — Михайло Пюрко;

з Кракова: Proszę przyjąć wyraży szczerego współczucia z powodu śmierci Teścia, dzielnego pedagoga, wielkiego kompozytora, znakomitego męża stanu i dobrego ojca, którego imię tak długo będzie powtarzane, jak długo pieśń ruska brzmieć będzie — Stanisław Bednarski, dyrektor gimnazjum św. Jacka

Крім телеграм наспіли отсі листи:

Високонов. Пане Професор!

Іменем артистично-літературного гурту «Молода Муза» висказуєм на Ваші руки щирый жаль з приводу смерті Великого Композитора і Друга нашої, проречистої пісні, Основателя і Директора «Музичного Інститута», бл. п. Наталія Вахнянина.

За рокотом филь буденщини виринаті муть в серцю будучих поколінь перли Його найглубших почувань, які перелив в пісню. Те, що підняло Його понад сірину, є цінне і для нас і тому відводимо Його зі щирим жалем до брам Невідомого.

Завчасно згасив нам Геній тліни акорди Його вітхеної симфонії!

Львів 13. лютого 1908.

Василь Пачовський, Петро Карманський, Михайло Яцків.

Szanowny Kolego!

Ze szczerym i głębokim żalem dowiaduję się o zgonie Czcigodnego pańskiego Teścia.

Wie Pan, jakie były między nami stosunki. Od szeregu lat pracowaliśmy w Radzie miejskiej, a potem w parlamencie. Miałem osobistą, serdeczną przyjaźń i rzetelny szacunek dla Pańskiego Teścia i dziś głęboko boleję nad Jego niespodziewanym zgonem.

Racz, Kochany Kolego, przyjąć wyraży najszczerzego współczucia w doznanem nieszczęściu rodzinnem i być tych moich uczuć tłómaczem przed całą Szanowną Rodziną.

Naród ruski traci jednego z najlepszych swoich Synów.

Proszę przyjąć wyraży uszanowania i przyjaźni

Prof. uniw. dr. G. Roszkowski.

Просимо прийняти від нас глибоке співчуття і великий, щирий жаль по причині невіджалованої смерті бл. п. Радника Анатолія Вахнянина, котрий був членом основателем нашого Товариства, а відтак працював для Товариства як Член першої Ради Надзираючої.

Щоби почитати пам'ять Покійного, постановила Дирекція нашого Товариства місто вінця на домовину уділити для «Руської Захоронки» квоту 60 копєн, котру рівночасно виплачуємо.

За дирекцію «Дністра»

Др. В. Охримович.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Календар. В середу: руско-кат.: Вукола, прп.; римо-кат.: Коврада. — В четвер: руско-кат.: Партенія прп.; римо-кат.: Евстахія.

— Заупокійне богослуженє за душу бл. п. Анатолія Вахнянина відбуде ся в четвер 20. с. м. о 9. год. в церкві Преображенія заходом тов-а «Львівський Боян». На сі сумні поминки просить усіх своїх членів, приятелів і знайомих Покійника — Виділі «Львівського Бояна».

— Тов-о ім. св. Андрея, добродійне товариство руских сьвящеників, яке має за ціль «давати спомогу і улекшувати ліченє в місцях купелевих і кліматичних своїм дійсним членам, їх женам і дітям, через приймає їх до пріютів, які буде основувати» (§. 3. стат.),

*) У нас на жаль не лише, як в судетських краях, про які згадує дописуватель Ger-

свої перші конституційні збори, заповіджені на 13. с. м., з причини поховану бл. п. Вахнянина відложено на найближчий четвер, 20. с. м., год. 5. по пол. в дух. семінарії. Отсею дорогою комітет основателів просить всіх львівських і позальвівських священників, прибути на збори сего так важного і потрібного для нас товариства. Кілько то наших хорих священників, потребує старанної опіки, не лишень, що єї не може найти, але ще мусить у чужих дорого оплачувати ся! Для того Тов-о наміряє будувати і удержувати власні приюти в Трускавці, Криничці, Підлютім, а в міру зросту Тов-а і потреби в других місцях купелевих. Обовязки членів після затвердженого статута є: 2 К висового і 5 К рчних вкладок до висоти 50 К. По заплачено вкладками сеї суми вже більше не платять ся, а коли перебуває ся на курації в приюті, платять ся по 3 К денно. Право користаня з приютів мають не лишень дійсні члени самі, але і їх жени і діти. Кождий священник, недужий чи здоровий, повинен поперти таке товариство. За ком. основателів: *о. др. А. Окуневский, о. І. Пацьківский.*

— **Імнастично вокальний вечер.** Львівський «Сокол» маючи власну сцену і сцену до аматорських вистав театральних урядив протягом 14 місяців кількадесят концертів з відчтими і 19 аматорських вистав в останніх трьх місяцях. По довшій перерві концертній відбув ся в неділю дуже гарний концерт з гімнастичними вправами. Концерт отворив промовою проф. Боберський, перший місто голова «Сокола», зазначаючи в ній ціль і розвиток товариства. Потім наступили рухові вправи, переплітані вокальними і музикальними точками. Рухових точок було три: вправи на поручах, вільні вправи і веж.

Вправи на поручах виконало шість членів «Сокола» під проводом д. Сеника. Поруча уставлено на висоту доскочну, повздвож. Вправи складали ся з розмахів в звисі і підпорі та з переходів зі звису до підпору, з підпору до звису. Вивід тих трудних вправ вдоволяв видців. Розмахі виходили звично а виваг зі звису до підпору легко і безвечно. Другі вправи: Вісім учеників «Сокола» виступило з вправами свободними. Вправи, шість збірок рухів ніг, рук і туловища уложив начальник д. Сохачкий, котрий впровадив сей відділ на естраду. Добір був помисловий. В двох збірках визискані були рухи коломийкові. Вправляючі виступили в вишиваних сорочках з синими поясами. Ся точка стала ся верхом рухової части вечеря. Третою точкою руховою було п'ять веж збудованих вісьмома учениками «Сокола» під проводом д. Барусевича. Взірці веж робили естетичне вражінє, будова йшла поправно. Виконавців в їх рухових точках приймала публіка оваційно.

Неменше удачно вийшли концертні точки. Двадцятька акад. хору «Бандуриста» під управою д. Артимовича виконала три хори, споміж яких вирізняла ся гарною мелодією композиція «Сміло други, не теряйте» Ст. Людкевича. Елегантно вийшли також сольові продукції д. Калитчука на скрипці при акомпаняменті фортепяну і тенорове сольо д. Козака. Фортепяновий супровід спочывав в руках д. Гузара, молодого а талановатого п'яніста. Загалом полишив цілий вечер дуже миле вражінє на численно зібраній публіці.

— **Цісарську санкцію** дістав ухвалений гал. соймом закон в справі дозволу повітовій раді в Тереховлі, затагнути позичку 120.000 К.

— **Зеліничий рух,** спинений сніжними звіями, отворено вже також на шляхах: Золочів-Підволочиска, Тернопіль-Копичинці, Станіславів-Чортків, Стрий-Ходорів-Потутори, Львів-Белзень, Коломия-Городенка, Долина-Вягода, Вигнанка-Тересин.

— **Російська анархістка перед галицким судом.** В останніх двох днях відбула ся розправа перед судом присяжних в Вадовицях проти Польки, Ванди Добродзїцької з Варшави, яка утікла звідтам до Галичини по виконаню замаху на варшавського генерал-губернатора Скаллона. Щоби не бути виданою Росії, До-

бродзїцька вийшла за муж за австрійського підданого. Однак на жаданє російських судів єї увязнено в Кракові і вивезено до Відня. Заходам впливових Поляків удало ся, що справу Добродзїцької судив трибунал в Вадовицях. Обжалована признала ся в слідстві і на розправі, що кинула бомбу на Скаллона, а єї товариші, яких імен не зрадала, кинули дві інші бомби. З трьх бомб лише одна почасти вибухла, тому замах не вдав ся. Обжалована твердила, що є невинною, так, як той, що на війні убиває свого ворога, а Скаллон був завзятым ворогом Поляків. На розправу спроваджено яко свідків кількох російських козаків з офіціром, що становили прибічну сторожу генерал-губернатора. Вслід розправи ще не знаний, але польська праса вже з гори заповідає, що Добродзїцька повинна бути увільнена.

— **Руска трафіка.** На «Сокільським Базарі» при ул. Рускій 20 появила ся нині нова вівіска з написю: «Ц. к. дрібна продажа тютюну, стемплів і почтових значків». Львівські Русини, о скілько потребують тютюну, табак, стемплів, векслевих блякетів та почтових значків, повинні старати ся побирати єї товари лише в «Сок. Базарі». Патриотичний обовязок наказує підпомагати передовсім свої торговлі.

— **З України пишуть до «Ради»** про конституційні свободи: Настали лихі часи для культурних інституцій. За короткої останній час закрито кілька важних просьвітних товариств, при чому удари падають переважно на окраїни: в Польщі зачинено «Матицю шкільну», на Україні — ряд «Просьвіт», Народний дім в Харкові, і отсе на днях — київське «Общество Грамотности». Кампанія проти останнього почала ся з доносів та брехень кївлянінських сікофантів, брехень фактично спростованих в листах д. Вол. Науменка голови товариства, до редакції «Кіев. Вѣстей». Шож справді робило товариство, яка була діяльність, що так убурила кївлянінських патриотів? На се найкрасшу відповідь дає коротенька історична справка. «Общество Грамотности» було засноване в 1882. році з метою заномогами «релігійно-моральній просьвіті» народу. Першим головою его був відомий обрусительний педагог А. Андріяшев. Общество довго майже нічим не виявляло своєї діяльності, окрім того хіба, що видало кілька брошурок. Навіть не давало річних звітів з діяльності товариства. І тільки з кінця 90-тих років, особливо з 97. року, коли головою товариства вибрано В. П. Науменка, товариство розвинуло живу діяльність. За те останнє десятилітє видано до двох десятків брошур — переважно українською мовою, на правобережній Україні засновано кілька філій і 186 народніх, т. зв. павленковських бібліотек, і найголовніше — заходами голови товариства збудовано великий «Народний Дім» у Кїві, де містились: книгарня тов-а, бібліотека-читальня, педагогічний музей, лекційна зала; в тому ж будинку містить ся великий театр. При товаристві був ряд комісій, серед яких найбільш діяльна була бібліотека, що видала ряд цінних показників народньої літератури і впорядкувала багато народніх бібліотек по селах. Деякі філії тов-а мали свої народні дома й книгарні. Для просьвіти занедбаного з культурного погляду південно-західного краю «Товариство грамотности» було одинокою інституцією, яка ширила бібліотеки, книжки і вела перед в культурно-просьвітних заходах. Отсе діяльність і стала дошкуляти чорносотенцям. Через їх доноси зроблено ревізії книгарень товариства і недавно зачинено головний склад у Кїві — грізне моменто мого для самого товариства.

Вся діяльність товариства носила мирний культурний характер. Навіть за найгірші часи загальних утисків при Січягїні і П'єве товариство не зазнавало великого лиха і мирно виконувало свою культурну місію. І аж за часів «свобода» прийшла черга на се заслужене культурно-просьвітне огнище, трохи не одиноке на всій правобережній Україні... Засноване з обрусительною метою, воно, перейшовши до рук культурних діячів, далеких від усякої по-

літики, зробило чимало й для українства, розповсюдивши багато українських книжок, а останніми часами — даючи притулок в київському народному домі нашим національно-просьвітним заходам. Перед судом безсторонної історії діяльність товариства грамотности буде оцінена по заслугі, знайде собі на її сторінках красше признание, ніж яке судило ся занати тепер.

— **Письмо міністра рільництва до всіх дирекцій лісів.** Міністер рільництва др. Ебенгох видав до всіх дирекцій лісів письмо, в яким наказує лісничим, побережникам і всім лісовим урядникам відносити ся ввічливо до сільського населеня. Міністер кладе велику вагу на то, щоби селяни через остре і панське поступованє лісових урядників не попали в огірченє супротив управи державних лісів. Він надіє ся, що межі лісними урядниками а селянами наступлять мирні і прихильні відносини.

— **В щадницях.** «Русь» має відомости про становитє щадниць в Росії у листопадї м. року. 1. листопада по всіх щадницях російської держави було грошевих складок на 1,098.045 карб. та цє процентних паперів на 251,344.000 карб. За листопад поступило 546 мільонів карб., а виплачено владникам 27 міль. карб. 1. грудня в щадницях лишало ся грошій 1,104.852.000 карб. та процентних паперів на 252,784.000 карб.

— **Арешт З. Шибицького в Польщі.** Дня 1. лютого в редакцію варшавської театральної газети «Scena i Sztuka» прийшла поліція і зробила ревізію та й заарештувала редактора сеї газети, відомого польського драматурга Зягмунда Шибицького та редакційного хлопця. Всі дивують ся з сего арешту, бо газета ся цілком театральна і далеко стоїть від політики; так само й редактор єї ніколи не був політичним діячем. А в тім, такі звіща в Варшаві — не диво. Є там рибальське товариство — «Rybak», що випускає свої книжки, в котрих спеціально пише ся про ловлю риби. Тимчасом адміністрація і там знайшла «крамолу», накинула арешт на ч. 11 «Rybaka», а редактора обжалувала. Окружний суд справу сю залишив.

— **Рух спілок у Фінляндії.** В Фінляндії, як повідомляє «Русь», дуже росте спілковий рух. Тепер є 1148 спілкових товариств; в сім числі — 348 споживних, 326 молочарських, 222 кредитових та 252 інших. Про 227 споживних товариств відомо, що вони мають 27.000 членів.

— **Скільки випродано горівки?** За грудень 1907 на Катеринославщині з монополією продано 40 градусної горівки 279,195, відер — на 2,190,398 карб. 82½ коп. Усьогож за минулий рік — 2,724,492,4 відра — на 22,051,958 карб. 99½ коп. За грудень 1906 року продано було 252,768,8 відра — на 2,050,878 карб. 53½ коп., — тоб то сього року на 20426,3 відра або 8,08% більше. А за цілий рік було продано більш на 111,870,1 відер або 4,28%, ніж торік. Продаж горівки що рік — усе поступає на перед, (Юж. З.)

Оповідки.

— **Репертуар руского театру в Надвірні.** (Сала міска. Початок 7½ вечером. Білети продає Вп. Свищ, а від год. 6. вечером каса театру).

В середу дня 19. лютого «Продана наречена» опера в 3 діях Ф. Сметани.

В четвер дня 20. лютого «Надія» славновісна драма в 4 діях Гаерманса.

В суботу дня 22. лютого «Барон Циганів» опера в 4 діях Штрауса.

В неділю дня 23. лютого «Ой не ходи Грицю» народний образ зі співами в 5 діях М. Старіцького.

— **Забавовий комітет тов-а «Кружок Українок»** повідомляє всіх Вп. Товаришів, що на вечерницях нинішніх в салі «Нар. Дому» у Львові стрій для мужчин візитовий.

— **З «Основи» тов-а слухачів політехніки у Львові.** Дня 13. с. м. украдено «Основу», а між иншим украдено печатку товариства, длятого

звертає ся увагу загалу, що всякі письма товариства важні лишень з печаткою трикутною. — *Олександр Комаринський* секретар.

— **Костюмово-масковий вечерок** відбудеть ся сеї суботи (22.) заходом „Забавового кружка Бесіди“, в комнатах товариства, Ринок ч. 10. Танці будуть вестись в двох саялах, при звуках смичкової музики славного капельмайстра Каронього. Кожда особа, котра схоче взяти участь в сій оригінальній забаві, обов'язана при плаченю вступу подати господарю „Бесіди“ своє назвиско, і відзнаку, яку одержить, носити аж до укінчення забави. Ручить ся однак, що тайна костюму, евент. маски буде вповні додержана. О годвині 2. наступить відслонене масок. Найкрасше убрана з масок, яка не дасть ся пізнати до 2-гої год., дістане гарну нагороду. Пригадуєсь, що перед демаскованєм, відхилене масок, єсть поліційно заборонене. На нашім вечерку, хто би переступив сей закон, утратить право участі в дальшій забаві. Комітет лагодить богато несподіванок, щоб перший сего рода вечерок у рускій львівській громаді випав величаво. Вступ від особи 2 К. Для молодіжкі академічної 1 К. Початок точно о год. 9-30. О численну участь просить — *Комітет*.

— **Перенесеня**. Міністер внутрішніх справ переніс управителя староства в Бережанах, гр. Маврикія Дзедушицького, до служби в намісництві.

— **Тов-о „Основа“** поручає здібних інструкторів до: математики, геометрії начерк., латини, греки, історії і географії. Адреса: Тов. „Основа“ ул. Льва Сапєги ч. 17. у Львові.

Посмертні оповістки.

— **О. Алексанаер Мудрик**, священник при архікатедр. церкві св. Юра у Львові, упокоїв ся дня 15. с. м. по довгій і тяжкій недужі в 58. році життя а в 34. р. священства. Покійний був добрим чоловіком і мав симпатію в своїй парохії, в котрій родив ся і жив. В. в. п.!

— **Матій Кушлик**, управитель школи в Березові вижнім, печеніжинського повіта, упокоїв ся дня 12. с. м. в 58. році життя а 40. р. учительської служби. В. в. п.!

Телеграми

з дня 18. лютого.

Відень. Die Zeit доносить з Одеси, що російська фльота чорноморська є від двох тижнів змобілізована, а піхота і козаки обсадили турецьку границу на Кавказі. Дорога з Баку до Ерзерум замкнена для цивільного населеня, служить до червову пушок на границу. Причина мобілізації зі сторони Туреччини точно не відома.

Відень. Помер ту бувший міністер і член палати вельмож, Ігнатій Пленер, в 98. році життя.

Мадрид. Міністерство справ заграничних оголосило поту, в котрій наводить причини, які були рішаючі що до обсадження Маршкі: Магцен (мароканське правительство) не держало ся угоди в 1894 р.; треба було перешкодати тому, щоби ворожі племена не переходили на іспанську територію, а особливо конечно потреба зробити конєць прибережному пачкарству. Нота повтарає, що то заряджеє єсть лиш провізоричне. Іспанія відкличе своє війско, скоро магцен сповнить прийняті на себе обовязки.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжа і продуктів у Львові
від 10. до 16. лютого 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.25—11.45 К
Жито	10.50—10.70 К
Ячмінь броварняний	7.45— 7.80 К
Ячмінь на пашу	6.50— 7.00 К
Овес	6.30— 6.60 К
Кукурудза	8.50— 8.70 К
Просо	8.35— 8.60 К
Горох до вареня	9.25—10.00 К
Горох на пашу	7.00— 7.50 К
Бобик	6.55— 6.90 К
Конюшина червена	85.00—95.00 К
Конюшина біла	35.00—45.00 К
Конюшина шведска	80.00—95.00 К
Тимотка	30.00—35.00 К
Ріпак зимовий	16.00—16.30 К
Насіє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	50.00—65.00 К
Насіє льняне	10.00—10.25 К
Львянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кагарія — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали в дня 17. с. м.: о. Еміліян Калинюк, Хащоване; о. Кравців Николай, Боратин; о. Клюка Володимир, Гвоздець; Денар Жигмонт, Краків; о. Кульчицький Симеон, Воцанці; Фішель Гольденберг, Ляцке; Мартинець І., Цуцільвіці; о. Клюк Михайло, Зарудці; о. І. Сатурекій, Тернопіль; о. Лев Юрчинський, Добромірка; Северин Вашко, Стапчани; Олекса Купчак, Солотвина; Іван Сіак, Богородчани; Іван Дмитрик, Гаї; о. Михайло Юрчакевич, Чорне.

200 корон місячно може легко кождий заробити. Подробиці даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кіліньского 1. (10—10)

Інструктор пошукує лекції на селі. Зголошення і інформації у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.
Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешеє і совісне
Артистично ритівниче заведєне
А. ЗІІМАНА
— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —
Робітня металєвих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (11—?)

Працюйте і щазіть.

Вкладки ошадности на 4% приймас
Товариство вза много кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

Кождого дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кешти покритя дахівками на 5%. Силату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносьть рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 пер. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получити пози ки під догідними услівями.

Членами можуть бути тільки члєни обезпечєні в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні ціли квоту 37,275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички уділені	2,512,635.62 К.
Удїли члєнські	193,659.52 К.
Цїни паперя	188,534.20 К.
Фонд резервовий і внаші	37,338.07 К.
Львокаші	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

Канцелярія в Дністрі ул. Руска ч. 20.

Канцелярія отворєні перєд полуанєм від 8 до 2 год.

! Кашель!

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. свідочтв доказує помічний вислїд

Кайзер'а Brust-Caramellen
(Грудні кармельки)

з трєма соснами.

Випробовані лікарями і поручєні проти кашлю, хрипки, катару, флєгми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дїстати можна у всїх апітках і дрогуєрїях.

(18—24)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папєри і МОНЕТИ

по найточнійшїм деннім курсї, не числячи ніякої провізїї.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

